

Bergerbos, de dodenakker die lééft

SINT ODILIËNBERG

Als het goed kan gaan met een kerkhof dan kun je zeggen dat natuurbegraafplaats Bergerbos in St. Odiliënberg in een blakende gezondheid verkeert. Bij leven en welzijn staan hier al mensen in de rij om midden in de natuur hun laatste rustplaats uit te zoeken. Eigenaar/beheerder Huub Kluijtmans (65) begon met niets en maakte van Bergerbos een daverend succes. 'Ik beleef hier elke week kleine wondertjes', vertelt hij aan Peter Hamans.

Over de successtory Bergerbos:

'Vorige week hadden we bij een uitvaart 300 man over de vloer. Driehonderd! Dat kan de parkeerplaats niet meer aan. Dan sta ik buiten zelf het verkeer te regelen. Het was een vrouw van 49 jaar die werd begraven. Een bijzonder mens was het, de Engelsen noemen zo iemand 'one of a kind'. Ze had enorm veel vrienden, ze was er voor iedereen en nu, op haar laatste tocht, waren ze er voor haar.

We hebben in de afgelopen acht jaar op Bergerbos 1500 mensen begraven. Ja, wie had dat gedacht? Ik werkte destijds als zelfstandig ondernemer in de bosbouw en kocht 'toevallig' dit perceel in Odiliënberg. Alhoewel, toevallig... Toeval bestaat niet, daar ben ik onderhand wel achter. Toen de koop een feit was, ontdekte ik dat op Bergerbos de bestemming begraafplaats lag. Ik kom 's avonds thuis en zeg tegen mijn vrouw: wat heb ik nou aan mijn fiets hangen? Een kerkhof! Maar we zijn ermee aan de slag gegaan en het is net alsof het zo moest zijn. De tijd was er rijp voor want begraven in de natuur zonder regeltjes en voorschriften was in opmars. Hier vind je geen geslepen grafzerken en statige monumenten. Hier willen we geen keurig aangeharkte kiezelpadjes en fraai onderhouden groen. Hier waait de eeuwige wind van de natuur. Onze begraafplaats is dag en nacht toegankelijk. In Bergerbos komen de nabestaanden op zondagmorgen gezellig rond het graf van hun dierbare zitten. Broodjes en koffie mee, soms een lekker glas wijn of bier. Frúschoppen bij wijlen ome Jan op Bergerbos. Het mag en het kan. Kinderen kunnen er schommelen. Hier heerst geen rouw maar verzoening met de natuur. Behalve in Odiliënberg exploiteren we ook een begraafplaats in Venlo-Maasbree. Op Bergerbos gaan we uitbreiden van 7,5 hectare naar 10 hectare. En de ontmoetingsruimte wordt groter. Want als we een grote uitvaart hebben dan moeten we op onze tenen lopen. We kunnen het niet meer aan.'

Over natuurlijk begraven:

'Er is geen vromer of religieuzer dorp dan St. Odiliënberg, dus er werd heel wat

Huub Kluijtmans van natuurbegraafplaats Bergerbos: 'Soms ben ik hier ook maatschappelijk werker.'

Foto: Peter Hamans

afgepraat toen we hier begonnen met natuurlijk begraven. Jazeker, ook door de clerus! Mijn persoonlijke mening is dat de ouderwetse manier van begraven werkelijk zijn langste tijd heeft gehad. Alle traditionele kerkhoven? Sluit ze maar! Ja, schrijf dat op, wég ermee. Natuurlijk, voor de opa's van 89 jaar en alle mensen die elke zondag vooraan zitten in de kerk zijn ze nog goed genoeg. Maar de mensen hebben genoeg van de regeltjes en de voorschriften op de kerkhoven. Dit mag niet en dat mag niet en zus niet en zo niet. En op Bergerbos mag alles, nou ja, bijna alles. Want als weer zo'n mevrouwje met twee tassen vol bloemen van Intratuin komt dan moet ik toch even een gesprek met haar hebben. Een roosje, vooruit, maar geen bonte kermis. Hooguit een houten kruisje of een zwerfkei, méér accepteren we niet.

Mensen die hier begraven willen worden hebben vaak nagedacht over het leven en de dood. Ze willen hun uitvaart zelf vorm geven. Zó doen we het en niet anders. Weet je wat het is? Na een plotseling overlijden rennen de meeste mensen als gekken naar het crematorium. Ze denken er niet over na. Maar een crematie en alles wat erbij komt kijken kost al gauw zo'n 1500 euro en is duurder dan begraven worden op Bergerbos. En wat vaak ook nog gebeurt: dan hebben ze iemand gecremeerd en staan ze later bij ons op de stoep om de

urn te laten bijzetten. Kost het nog meer geld... Ik denk dat mijn vrouw en ik later ook hier begraven willen worden. Ik heb al een plekje. Vlakbij loopt een oude Romeinse heerweg. Daar wil ik liggen. Af en toe komt er nog een fietser of paard met wagen langs, en dan lig ik toch lekker dicht bij het leven.'

Over zijn kijk op leven en dood:

'Natuurlijk, als je wekelijks mensen begraaft dan ga je zelf nadenken over de dood. En

wat ik steeds meer merk is de invloed van de geest die zich hier manifesteert. Het lichaam is dood maar de geest is nog duidelijk aanwezig. Weet je dat het hier bijna altijd droog is tijdens een uitvaart? En dat op cruciale momenten vaak de zon doorbreekt? Dat is geen toeval. Dan wordt de kist uit de auto gedragen en bam!!! prikken de zonnestrallen tus-

sen de bomen door. Dat is machtig mooi, moet je echt meemaken. Eén keer hadden we een volkbreuk. Stond er een priester een grafrede te houden toen het juist op dat moment boven losbarstte. Ik heb nog nooit een zwarte jurk zó snel de 100 meter zien lopen! Later hoorde ik van familieleden dat de overledene had gezegd dat hij het liefst hondenweer wilde hebben op zijn begrafenis. Dan denk ik: ja, zie je wel. Als je zoveel mensen naar hun laatste rustplaats begeleidt dan maak je mooie

dingen mee. Emotionele. Kleine wondertjes, noem ik ze. Ik weet nog dat we hier een vrouw uit Vaals begroeven. Ze lag op een katafalk in de boskapel en een ritueel begeleidster vertelde hoe Jezus met zijn discipelen op het meer van Galilea in een storm terecht kwam. Op dat moment stak een wind op en blies alle vier fakkels rond de kist in één klap

uit. Als je dat meemaakt, dan lopen de rillingen over m'n rug, dat mag je gerust weten.'

Over wat wel mag en niet mag:

'Op Bergerbos heerst geen rouw. Hier is verzoening met de natuur die we bewust niet buitenspel hebben gezet. Mensen mogen niet het gevoel hebben dat ze straks worden opgeborgen in rij-zes-nummer-dertien maar een fijne berusting met de aarde op een plekje dat je tijdens je leven zelf hebt uitgekozen. We krijgen de meest uiteenlopende verzoeken voor uitvaarten. De meeste zijn best bespreekbaar en we willen de regie ook zoveel mogelijk bij de nabestaanden laten. Maar soms wordt een grens overschreden. Dieren meebegraven doen we bijvoorbeeld niet. Ik kreeg een verzoek van een begrafenisondernemer uit Duitsland. De chiwawa van een vrouw was overleden. Zij kon dit verlies niet aan en maakte een eind aan haar leven. Ze had aangegeven samen met haar hond in één graf te willen liggen. In Duitsland mocht dit niet. Maar dat doen wij ook niet. Nee, dat is mij echt een brug te ver. De jongsten die hier liggen zijn te vroeg geboren baby's. Hier lag een opa begraven wiens kleindochter in verwachting was. Maar haar kindje haalde het niet. Toen hebben we aan de hoofdzijde van opa een grafje gegraven voor de baby. Dat zijn heel emotionele momen-

ten. Daarvoor breng ik ook niets in rekening. Ben je gek. Soms ben ik hier de maatschappelijk werker en dat gaat voor het zakelijk belang.'

Over het taboe op de dood:

'Elke uitvaart grijpt me aan. De gemiddelde leeftijd van de mensen die hier ligt is 53 jaar. Het waren vaak mensen die wisten wat ze wilden. Ze hebben over hun leven en hun sterfven nagedacht. Maar ik kan je uit eigen ervaring vertellen dat voor het gros van de mensen de dood niet bespreekbaar is, ondanks alle zogenaamde openheid, alle boeken die over het thema worden geschreven en alle praatprogramma's op radio en televisie. Mensen denken er niet aan, ze willen er niet over nadenken. De meest emotionele uitvaarten zijn dan ook die van de jongeren en de verkeersslachtoffers. Dat heeft een verschrikkelijk grote impact op de familie. Krijg je kanker op jonge leeftijd dan ben je min of meer voorbereid op wat komen gaat maar een ongeluk rukt je binnen enkele seconden weg uit het leven. Ik sta er niet bij te janken maar ik word er wel stil van. En van een jonge ouder die overlijdt. Dan staat de vader of moeder met twee van die hummelkes bij het graf, nou, daar krijg ik een brok van in de keel. Dan denk ik wel eens bij mezelf: waarom heeft dit moeten gebeuren? Had ik dit stomme bos maar nooit gezien dan had ik dit ook niet hoeven meemaken.'